

А. А. Надоев

orcid.org/0000-0003-4180-2686аспірант кафедри кримінально-правових дисциплін
юридичного факультету

Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

ОБ'ЄКТИВНА СТОРОНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 426 КК УКРАЇНИ

Загальновідомим є склад кримінального правопорушення, що включає суб'єкт, суб'єктивну сторону, об'єкт та об'єктивну сторону. Без наявності усіх цих складників немає й самого злочину. Проте якщо суб'єкт (найчастіше він є загальним), суб'єктивну сторону та об'єкт (наприклад, родовий об'єкт визначається за допомогою розміщення статті в певній групі Особливої частини КК України) не завжди вказують у приписах статті, то об'єктивну сторону детально описує законодавець у статті, вона є першочерговим складником кримінальної відповідальності, тут не може бути сумнівів чи розширювального тлумачення щодо діянь, наслідків чи причинового зв'язку. Без об'єктивної сторони не існує посягання на об'єкт кримінального правопорушення, немає й суб'єктивної сторони як відображення об'єктивних ознак кримінального правопорушення у свідомості суб'єкта й відсутній сам суб'єкт кримінального правопорушення. Метою статті було здійснення кримінально-правового аналізу статті 426 КК України, а саме об'єктивної сторони цього кримінального правопорушення, виявлення особливостей її законодавчого регулювання, з'ясування її недоліків і шляхів удосконалення об'єктивної сторони аналізованого кримінального правопорушення. У статті досліджено зміст поняття «об'єктивна сторона злочину» як одного з елементів складу кримінального правопорушення. Проаналізовано об'єктивну сторону кримінального правопорушення, передбаченого ст. 426 КК України, зокрема діяння, наслідки та момент його закінчення. Обґрунтовано необхідність унесення зміни до ч. 1 ст. 426 КК України щодо заміни слова «дії» на «повноваження». Проаналізовано особливості встановлення «істотної шкоди» й «тяжких наслідків» в контексті ч. 2 ст. 426 КК України. Обґрунтовано потребу внесення зміни в ч. ч. 2, 3 і 4 ст. 426 КК України щодо заміни слова «діяння» на «бездіяльність». Виявлено законодавчі недоліки санкцій аналізованої статті. Наголошено, що бездіяльність військової влади полягає в невиконанні службовою особою дій, які вона повинна була й могла вчинити в силу покладених на неї законами, військовими статутами й іншими нормативними актами обов'язків. Бездіяльність військової влади може виражатися в неперешкоджанні порушенням закону, військових обов'язків, військового порядку іншими особами, якщо запобігання подібним діям уходило в обов'язки військової службової особи.

Ключові слова: об'єктивна сторона, бездіяльність військової влади, істотна шкода, тяжкі наслідки.

Постановка проблеми. Загальновідомим є склад кримінального правопорушення, що включає суб'єкт, суб'єктивну сторону, об'єкт та об'єктивну сторону. Без наявності всіх цих складників немає й самого злочину. Проте якщо суб'єкт (найчастіше він є загальним), суб'єктивну сторону та об'єкт (наприклад, родовий об'єкт визначається за допомогою розміщення статті в певній групі Особливої частини Кримінального кодексу України (далі – КК України)) не завжди вказують у приписах статті, то об'єк-

тивну сторону детально описує законодавець у статті, вона є першочерговим складником кримінальної відповідальності, тут не може бути сумнівів чи розширювального тлумачення щодо діянь, наслідків чи причинового зв'язку. Без об'єктивної сторони не існує посягання на об'єкт кримінального правопорушення, немає й суб'єктивної сторони як відображення об'єктивних ознак кримінального правопорушення у свідомості суб'єкта й відсутній сам суб'єкт кримінального правопорушення.

Основні й факультативні ознаки об'єктивної сторони також мають значення для встановлення складу злочину й, відповідно, підстави кримінальної відповідальності; для кваліфікації діяння за відповідними статтями особливої частини КК України; призначення справедливого покарання; для можливості звільнення від кримінальної відповідальності й покарання на підставі закону про кримінальну відповідальність [16, с. 76]. Саме тому важливо передусім при дослідженні складу злочину проаналізувати об'єктивну її сторону.

Що ж до необхідності з'ясування кримінально правових аспектів злочину, передбаченого ст. 426 КК України, то варто погодитися з М. Карпенком, С. Гопак, що від стану законності й військового правопорядку в Збройних Силах та інших військових формуваннях, що діють відповідно до законодавства України, багато в чому залежить ефективність виконання покладених на них найважливіших державних завдань. Окремі закони, військові статuti й інші підзаконні нормативні акти чітко й точно регламентують усі сфери життя та діяльності Збройних Сил. На військовослужбовців покладається неухильне дотримання Конституції України, законів і підзаконних актів, Військової присяги, наказів командирів (начальників). Усе це багато в чому зумовлює специфіку суспільних відносин у сфері несення військової служби, а також особливості й суспільну небезпеку їх порушень, у тому числі й злочинів [4, с. 84].

Необхідність розгляду цих питань також зумовлена частою зміною саме цієї статті КК України, зокрема зміни вносилися у 2012, 2015, 2017 та 2018 рр. Це викликає питання щодо зацікавленості в зміні цієї норми законодавцем, а також у тому, чи внесені зміни принесли бажаний результат, чи цей нормативно-правовий припис можна вважати досконалим зараз.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. З'ясуванням зазначених питань займалася низка вчених, а саме: Т. Басова, С. Гопак, М. Карпенко, М. Панов, М. Рябенко, А. Самойлов, А. Тер-Акопов та інші. Проте в умовах фактичних військових дій необхідність забезпечити правопорядок і законність у цій сфері посилюється, а це викликає потребу в перегляді нормативно-правових приписів у частині їх удосконалення.

Метою статті є здійснення кримінально-правового аналізу ст. 426 КК України, а саме об'єктивної сторони цього кримінального правопорушення, виявлення особливостей її зако-

нодавчого регулювання, з'ясування її недоліків і шляхів удосконалення об'єктивної сторони аналізованого кримінального правопорушення.

Виклад основного матеріалу. Передусім варто з'ясувати, що розуміється під об'єктивною стороною кримінального правопорушення. Здебільшого вчені вказують, що це зовнішня сторона злочинного посягання [1, с. 81–97], зовнішні ознаки злочинного діяння [14, с. 131], зовнішня форма поведінки людини (дія або бездіяльність) [10, с. 29], зовнішній прояв суспільно небезпечного посягання [2, с. 106] тощо. Отже, це таке явище, яке має свій вияв назовні, те, що, по суті, ми можемо побачити або спробувати уявити, що за допомогою якихось дій чи бездіяльності було вчинене кримінальне правопорушення. З іншого боку, не можна погодитися з думкою В. Кудрявцева, що об'єктивна сторона злочину – це зовнішній акт суспільно небезпечного посягання [7, с. 128], адже, згідно з тлумачними словниками, акт – окремий прояв якої-небудь діяльності; дія, подія, вчинок [19], тоді як злочин може проявлятися у формі бездіяльності (як у досліджуваній нами ст. 426 КК України).

Щодо інших ознак об'єктивної сторони, то, на думку М. Бажанова, об'єктивна сторона кримінального правопорушення характеризується діянням, наслідками, причинним зв'язком між ними, а також факультативними – здійсненими в певних умовах, місці та часі [1, с. 81–97]. Н. Мирошниченко до останніх відносить й обстановку, спосіб, засоби і знаряддя скоєння злочину [5, с. 39]. Також до характерних рис об'єктивної сторони належить те, що діяння виражається в завданні шкоди об'єкту кримінально-правової охорони або створенні загрози завдання йому шкоди [7, с. 128].

Погоджуючись з указаними вище ознаками об'єктивної сторони, можна сформулювати узагальнене визначення поняття «об'єктивна сторона злочину» як зовнішній прояв суспільно небезпечного посягання, що характеризується діянням, наслідками, причинним зв'язком між ними, виражається в завданні шкоди об'єкту кримінально-правової охорони або загрози завдання йому шкоди. Не варто забувати, що факультативні ознаки злочину (час, місце, спосіб, знаряддя, засоби вчинення злочину) можуть бути обов'язковими лише у випадку їх зазначення в статті КК України, оскільки будь-яка дефініція має відображати узагальнені, спільні для всіх злочинів характеристики, указувати факультативні ознаки в ній не видається доцільним.

Діяння, як відомо, може виражатися в дії чи бездіяльності. Отже, діяння як перша ознака об'єктивної сторони злочину, передбаченого ст. 426 КК України, вчиняється тільки шляхом пасивної поведінки – бездіяльності.

Отож, усталеною є думка в науковій літературі (з чим можна погодитися), що диспозиція ч. 1 ст. 426 передбачає відповідальність за три самостійні види бездіяльності військової влади: а) неприпинення злочину, що вчиняється підлеглими, б) непорушення військовою службовою особою, яка є органом дізнання, кримінальної справи щодо підлеглого, який вчинив злочин, в) інше умисне невиконання військовою службовою особою дій, які вона за своїми службовими обов'язками повинна була виконати.

Бездіяльність військової влади полягає в невиконанні службовою особою дій, які вона повинна була й могла вчинити в силу покладених на неї законами, військовими статутами та іншими нормативними актами обов'язків. Бездіяльність військової влади може виражатися в неперешкоджанні порушенням закону, військових обов'язків, військового порядку іншими особами, якщо запобігання подібним діям входило в обов'язки військової службової особи.

Два перші види бездіяльності військової влади вважаються закінченим злочином з моменту невиконання військовою службовою особою обов'язку покласти край злочину, що вчинюється підлеглим, або порушити кримінальну справу щодо підлеглого, який учинив злочин.

Третій вид бездіяльності військової влади може полягати в неприпиненні правопорушень, що не є злочинами, у невжитті відповідних заходів щодо приведення військ у стан боєготовності, незабезпеченні виконання бойового завдання тощо [11, с. 807–808]. Цей вид належить до злочинів з матеріальними складами й уважається закінченим з моменту настання істотної шкоди [11, с. 807].

Відсутність указаних наслідків може свідчити про незакінчений злочин за умови спрямованості діяння на досягнення цих наслідків або про адміністративний чи дисциплінарний проступок. Бездіяльність військових посадових осіб є протиправним невикористанням особою наданих їй повноважень у зв'язку зі здійсненням діяльності у військовому управлінні, пов'язаної з військовою службою. Такі діяння можуть бути вчинені лише в межах наданих їй військовій посадовій особі повноважень, але всупереч тим

цілям і завданням, заради досягнення й вирішення яких вона ними наділяється. Характер, зміст та обсяг повноважень, коло обов'язків, що визначають компетенцію особи, установлюються, зокрема, законами, постановами, наказами, положеннями, інструкціями, актами індивідуальної дії та договорами [17, с. 15–16].

Саме тому для наявності складу бездіяльності військової влади треба встановити: 1) чи був покладений на цю військову службову особу обов'язок вчинити певні дії, невчинення яких ставиться їй у вину; 2) чи мала ця службова особа реальну можливість у конкретних умовах учинити необхідні дії; 3) чи справді не були виконані покладені на військову службову особу обов'язки [11, с. 803].

Проте виникає в цьому контексті питання: кримінальне правопорушення має місце лише тоді, коли невиконані військовою службовою особою дії, чи може також бути, що невиконанні військовою службовою особою повноваження у формі бездіяльності можуть призвести до кримінальної відповідальності? Тобто чи обов'язок військової службової особи може полягати й у виконанні обов'язків, що не пов'язані з діями, а існують у формі бездіяльності?

Проаналізувавши ст. ст. 59, 67, 298 Статуту внутрішньої служби Збройних Сил України, можемо констатувати, що командир (начальник), командир бригади та черговий частини зобов'язані здійснювати, як правило, активні дії, які не пов'язані з бездіяльністю. Крім того, не зовсім логічно буде притягнення до кримінальної відповідальності за бездіяльність у зв'язку з бездіяльністю. Проте, з іншого боку, варто внести зміни в ч. 1 ст. 426 КК України та слово «дії» замінити на «повноваження», адже воно («повноваження») включає в себе права й обов'язки. Для чого ж включати права? Як відомо, суб'єкти військової влади наділені так званим углядом (іншими словами, дискреційними повноваженнями) – правом вирішувати певні суперечні ситуації на свій розсуд. Проте інколи вони можуть зловживати таким правом, застосовуючи таке «право» на свою користь, а наслідком цього може бути істотна шкода для охоронюваних кримінальним законом відносин.

Що ж до поняття «істотна шкода», то в коментарях до КК України вказано, що це значні за своїм характером і розміром збитки. Вона може мати різноманітні конкретні прояви як матеріального, так і нематеріального характеру. При її визначенні необхідно враховувати ступінь негативного впливу протиправної дії на поря-

док несення військової служби, число потерпілих, тяжкість завданої їм моральної й фізичної шкоди тощо. У примітці до ст. 425 КК України вказано, що істотною шкодою, якщо вона полягає в заподіянні матеріальних збитків, вважається шкода, яка у двісті п'ятдесят і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян, а тяжкими наслідками за тієї самої умови вважається шкода, яка в п'ятсот і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян [6]. Злочин вважається закінченим з моменту настання істотної шкоди (ч. 1) або тяжких наслідків (ч. 2) [11, с. 803].

Питання про істотність первісної шкоди нематеріального характеру вирішується органом досудового розслідування, прокурором або судом з урахуванням конкретних обставин справи й у межах своєї компетенції. Зокрема, істотною шкодою може визнатися порушення охоронюваних Конституцією України чи іншими законами прав і свобод людини та громадянина, підрив престижу й авторитету військової частини, порушення громадської безпеки та громадського порядку, створення обстановки й умов, що утруднюють або унеможливають виконання підприємством, установою, організацією, які функціонують у військовій сфері, своїх функцій, приховування злочинів [8]. Така істотна шкода, як створення обстановки, що утруднює або унеможлиблює установі, організації, підприємству здійснення основних функцій (наприклад унеможлиблює військовій частині здійснити функції оборони шляхом невисунення підрозділів на рубежі відповідальності), може виражатися в неприведенні підрозділу або військової частини в бойову готовність. Істотна шкода у вигляді порушення конституційних прав і свобод людини та громадянина, військовослужбовця може полягати в суттєвому їх обмеженні, забороні їх реалізовувати відповідно до закону тощо. Істотною шкодою, якщо вона полягає в допущенні заподіяння фізичної шкоди, варто визнавати умисне незапобігання насильницьким діям, які потягли за собою завдання особі фізичного болю, заподіяння, як правило, легких чи середньої тяжкості тілесних ушкоджень або пов'язані з незаконним позбавленням волі, незаконним уведенням в організм особи наркотичних засобів, але тільки у випадках, коли дії винної особи призвели до встановлених законом матеріальних витрат, заважаючи на те що первісно були пов'язані зі спричиненням нематеріальної (фізичної, психіатричної, психологічної) шкоди [13, с. 56].

Те саме стосується тяжких наслідків (ч. 2 ст. 426 КК України): питання про те, які наслідки треба визнавати тяжкими, вирішується в кожному конкретному випадку на підставі всіх матеріалів справи з урахуванням серйозності завданої злочином шкоди [11, с. 804].

Водночас варто погодитися з наведеною в юридичній літературі думкою, що окремі вади бездіяльності мають легітимізований характер, і це може додатково призводити до окремих збитків. До таких ситуацій відносять, наприклад, таке: військові органи розпорошені територіально, тож їх відвідування вимагає від військової посадової особи витрачання значних зусиль і ресурсів; у всіх військових частинах, установах, органах, підприємствах, які підвладні військовій сфері, встановлено обмеження щодо днів і годин прийому громадян, причому далеко не завжди з урахуванням критерію зручності для приватних осіб; недостатня інформація про порядок організації військової служби; наявне суперечливе правове регулювання, особливо локального рівня, неналежне правове регулювання процедурних питань [18, с. 453]; наслідок породжується саме цією бездіяльністю як результат його закономірного, необхідного розвитку, а не діянням (бездіяльністю) інших осіб або впливом зовнішніх сил [9, с. 997].

Щодо ч. 3 ст. 426 КК України, то слова «крім воєнного стану» означають, що вказана кваліфікуюча ознака застосовується тільки в разі, якщо злочин учинено в період:

а) з моменту оголошення рішення про мобілізацію (крім цільової) або доведення його до виконавців стосовно прихованої мобілізації й до моменту введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях;

б) протягом відбудовного періоду, починаючи з дня й часу оголошення Верховною Радою за поданням Президента України про укладення миру, тобто з дня закінчення воєнного стану [12, с. 1259].

Особливо кваліфікуючими ознаками злочину є вчинення його в умовах воєнного стану або в бойовій обстановці. Діяння як ознака об'єктивної сторони також зовні виражене у формі бездіяльності (пасивної поведінки). У цьому випадку діяння полягає в бездіяльності посадової особи, тобто протиправному невикористанні особою її повноважень у зв'язку зі здійсненням професійної діяльності, пов'язаної з організаційно-розпорядчою діяльністю [20, с. 127].

Проте щодо кваліфікуючих та особливо кваліфікуючих ознак злочину, передбачених ст. 426

КК України, постає інше питання: чому ч. ч. 2, 3 й 4 містять формулювання «діяння», тоді як ч. 1 та й сама стаття мають назву «Бездіяльність військової влади». Зокрема, у ч. 2 ст. 426 КК України вказано: «... ті самі діяння, якщо вони спричинили тяжкі наслідки», проте мова йде лише про бездіяльність.

Наприклад, у ч. 2. ст. ст. 376¹, 378, 381, 382 КК України вказано «ті самі дії», у ч. 2 ст. 402, ч. ч. 2, 3 ст. 403, ч. ч. 3, 4 ст. 408 КК України «те саме діяння»/«діяння» тощо. Проте в КК України немає формулювання «бездіяльність» чи «та сама бездіяльність» у кваліфікуючих чи особливо кваліфікуючих складах.

Саме слово «бездіяльність» зустрічається 32 рази в КК України, здебільшого в Загальній його частині. Щодо Особливої частини КК України, то аналізований термін згадується в примітках до ст. ст. 149, 354 КК України, у ч. ч. 1, 3 ст. ст. 365³, 368⁴ КК України він міститься як форма вчинення діяння серед інших конкретизованих діянь. Стаття 365³ КК України має його в назві – «Бездіяльність працівника правоохоронного органу щодо незаконної діяльності з організації або проведення азартних ігор, лотерей» (кваліфікуючих чи особливо кваліфікуючі ознаки цього злочину немає). Тобто, окрім ст. 426 КК України, уживати формулювання «та сама бездіяльність» чи просто «бездіяльність» законодавець не мав потреби.

Отже, у нашому випадку має місце недосконалість законодавчої техніки, у цілому порушується логіка законодавця, варто замінити в ч. ч. 2, 3 й 4 ст. 426 КК України слово «діяння» на «бездіяльність».

Виникає питання й до змін, що внесені Законом України від 22.11.2018 № 2617-VIII, яким в абзаці першому слово «злочину» замінити словами «кримінального правопорушення».

Також у 2017 році санкція ч. 1 ст. 426 КК України передбачала «*караються штрафом від трьохсот двадцяти п'яти до трьохсот вісімдесяти п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або службовим обмеженням на строк до двох років, або позбавленням волі на строк до трьох років*», а зараз вона формулюється так: «*караються штрафом від однієї тисячі до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або службовим обмеженням на строк до двох років, або позбавленням волі на строк до трьох років*». Як видається, законодавець неповною мірою врахував той момент, що, крім злочинів, можуть бути й кримінальні проступки як підстава для

кримінальної відповідальності. Як же принцип гуманізму, справедливості? Нижня межа повинна бути ще нижчою, або варто окремо виділити санкцію за кримінальний проступок і злочин. Проте це вже питання іншого наукового дослідження.

Висновки і пропозиції. Варто внести зміни до ст. 426 КК України й викласти її в такій редакції:

1. Умисне неприпинення кримінального правопорушення, що вчиняється підлеглим, або ненаправлення військовою службовою особою до органу досудового розслідування повідомлення про підлеглого, який учинив кримінальне правопорушення, а також інше умисне невиконання військовою службовою особою *повноважень*, які вона за своїми службовими обов'язками повинна була виконати, якщо це заподіяло істотну шкоду, –

караються штрафом від *восьмисот* до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, або службовим обмеженням на строк до двох років, або позбавленням волі на строк до трьох років.

2. *Та сама бездіяльність*, якщо вона спричинила тяжкі наслідки, –

карається позбавленням волі на строк від трьох до семи років.

3. *Бездіяльність*, передбачена частинами першою або другою цієї статті, учинена в умовах особливого періоду, крім воєнного стану, –

карається позбавленням волі на строк від п'яти до семи років.

4. *Бездіяльність*, передбачена частинами першою або другою цієї статті, що вчинена в умовах воєнного стану або в бойовій обстановці, –

карається позбавленням волі на строк від семи до десяти років.

Список використаної літератури:

1. Бажанов М.И. Объективная сторона преступления. *Уголовное право УССР. Часть Общая*. Киев : Вища школа, 1984. 400 с.
2. Бурчак Ф.Г., Фесенко Е.Ф. Объективная сторона преступления: Уголовное право Украинской ССР на советском этапе. *Общая часть*. Київ : Наукова думка, 1985. 448 с.
3. Объективная сторона преступления : учебное пособие / П.И. Гришаев, М.А. Гельфер, П.И. Гришаев, Б.В. Здравомыслов. Москва : ВЮЗИ, 1961. 48 с.
4. Карпенко М.І., Гопак С.О. Сучасна статистика, аналіз та приклади складу злочину, передбаченого ст. 426 КК України («Бездіяльність вій-

- ської влади»). *Юридична наука*. 2016. № 2. С. 84–101.
5. Туляков В.О., Мирошниченко Н.А., Балобанова Д.О. Кримінальне право України. Загальна частина: Закон. Злочин. Відповідальність : текст лекцій / НУ ОЮА. Одеса : Юридична література, 2014. 128 с.
 6. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2341-14/find?text=%E1%E5%E7%E4%B3%FF%EB%FC%ED> (дата звернення: 25.06.2021).
 7. Кудрявцев В.Н. Объективная сторона преступления: Советское уголовное право. Общая часть. Москва : Изд-во Московского университета. 1974. 510 с.
 8. Либідь Н. Фонд державного майна України (ФДМУ) оприлюднив першу базу суб'єктів оціночної діяльності, щодо яких є підстави сумніватися в об'єктивності оцінок. URL <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2195110-fond-derzmajna-opublikuvav-persij-perelik-sumnivnih-ocinuvaciv.html> (дата звернення: 18.06.2021).
 9. Ломако В.А. Кримінальний кодекс України: Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за заг. ред. проф. В.В. Сташиса, В.Я. Тація. 4-е вид., доп. Харків : Одісей, 2008. 1427 с.
 10. Матишевський П.С. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / за ред. М.І. Мельника, В.А. Клименка. Київ : Юридична думка, 2004. 352 с.
 11. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України / відп. ред. С.С. Яценко. 4-те вид., перероб. та доп. Київ : А.С. К., 2005. 848 с.
 12. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. 10-те вид., перероб. та доп. Київ : ВД «Дакор», 2018. 1360 с.
 13. Панов М.І. Поняття, система і види військових злочинів. *Злочини проти встановленого порядку несення військової служби (військові злочини)* : навчальний посібник / Г.М. Ансімов, Ю.П. Дзюба, В.І. Касинюк та ін. ; за ред. М.І. Панова. Харків : Право, 2011. 184 с.
 14. Пионтковский А.А. Объективная сторона состава преступления. *Курс советского уголовного права*. Москва : Наука, 1970. Т. 2. 470 с.
 15. Полный курс уголовного права : учебное пособие : в 5 т. / ред. А.И. Коробеев ; Ассоциация «Юридический центр». Санкт-Петербург : Юридический центр «Пресс», 2008. Т. V : Преступления против государственной власти. Преступления против военной службы. Преступления против мира и безопасности человечества. Международное уголовное право / Т. Б. Басова и др. 949 с.
 16. Рарог А.И., Степалин В.П. Уголовное право. Общая часть. В вопросах и ответах : учебное пособие / под ред. А.И. Рарога. Москва : Юристъ, 1999. 232 с.
 17. Рябенко М.В. Кримінально-правова охорона професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Київ, 2016. 20 с.
 18. Преступления против военной службы. *Российское уголовное право* : в 2 т. / под ред. проф. А.И. Рарога. Москва, 2001. Т. 2 : Особенная часть.
 19. Самойлов А.С., Мирзоев Г.Б. Военно-уголовное право : учебно-методическое пособие / Рос. акад. адвокатуры. Москва : Рос. акад. адвокатуры, 2004 (ООО Печатный салон Граница). 102 с.
 20. Словник української мови : в 11 т. Т. 1. 1970. С. 28. URL: <http://sum.in.ua/s/akt>. (дата звернення: 25.06.2021).
 21. Тер-Акопов А.А. Понятие преступления против военной службы. Преступления против военной службы : учебник для вузов / под ред. Н.А. Петухова. Москва : НОРМА, 2002. 208 с.

Nadoiev A. A. The objective side of the criminal offence under the article 426 of the Criminal Code of Ukraine

It is well known composition of a criminal offence, which includes the subject, subjective side, object and objective side. Without the presence of all these components there is no crime itself. However, if the enterprise (most often it is general), the subjective side and the object (for example, the generic object is determined by placing the article in a particular group of the Special Part of the Criminal Code of Ukraine (hereinafter – the CC of Ukraine)), is not always specified in the prescriptions of the article, the objective side is described in detail by the legislator in the article, it is the primary component of criminal responsibility, here can be no doubt or expansive interpretation in respect of acts, consequences or causality. Without the objective side there is no encroachment on the object of a criminal offence and there is no subjective side as a reflection of objective signs of a criminal offence in the mind of the subject and there is no subject of the criminal offence itself. The aim of the article was to carry out the criminal law analysis of article 426 of CC of Ukraine, namely the objective side of this criminal offence, to reveal the peculiarities of its legislative regulation, find out its defects and the ways to improve the objective side of the criminal offence under consideration.

The article studies the content of the concept of “objective side of the crime” as one of the elements of criminal offence. The objective side of the criminal offence under the Art. 426 of the Criminal Code of Ukraine was analyzed, in particular the actions, consequences and the moment of its termination. The necessity of amending Part 1 of Article 426 of the Criminal Code of Ukraine to replace the word “actions” with “powers” has been substantiated. The peculiarities of establishing “significant harm” and “grave consequences” in the context of Part 2 of the Art. 426 of the Criminal Code of Ukraine. The necessity of amending Parts 2, 3 and 4 of the Art. 426 of the Criminal Code of Ukraine for the replacement of the word “acts” with the word “inaction” was substantiated. The legislative shortcomings of the sanctions of the article in question were revealed. It is noted that inaction by military power consists in the failure of an official to perform the actions which he should and could perform by virtue of the duties imposed on him by the laws, military regulations and other normative acts. Inaction of the military authority can be expressed in the failure to prevent the violation of the law, military duties, military order by other persons, if the prevention of such actions was part of the duties of a military official.

Key words: *objective side, inaction of military authorities, significant harm, grave consequences.*